

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง	รายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ชื่อผู้รายงาน	นางภานิชา อินทร์ช่าง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
ปีที่รายงาน	ปีการศึกษา 2560

การรายงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลในการรายงาน ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 231 โรงเรียน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ปีการศึกษา 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 964 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพการดำเนินงาน แบบตรวจสอบรายการเอกสารรายงานสรุปผลโครงการ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

สรุปผล

จากการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มี 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 สภาพการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51, S.D.=0.98$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า ขั้นตอนที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด คือ ขั้นการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78, S.D.=1.02$) รองลงมา คือ ขั้นการปฏิบัติ (Do) และขั้นตรวจสอบข้อมูลหรือประเมินผล (Check) อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน และขั้นการนำผลการประเมินไปใช้ (Action) ตามลำดับ และมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในโครงการจรัญยานเพื่อการศึกษาเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ รวบรวมข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานไปประกอบการวางแผนดำเนินงานต่อไป

1.2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้แก่

1.2.1 โครงการสร้างบ้านน้ำใจ “คืนความสุขสู่ลูก สพฐ.” ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีผลการดำเนินการเชิงปริมาณ พบว่า โรงเรียนในสังกัดจำนวน 231 โรงเรียน ได้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนได้รับทุนสร้างบ้านและทุนเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมบ้านจำนวนทั้งสิ้น 18 ทุน แบ่งเป็นนักเรียนได้รับทุนสร้างบ้าน จำนวน 5 คน มูลค่าบ้าน 5 หลังๆ ละ 100,000 บาท รวมเป็นเงิน 500,000 บาท (ห้าแสนบาท) และนักเรียนได้รับมอบเป็นทุนใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จำนวน 13 คน ทุนละ 5,000 บาท รวมเป็นเงิน 65,000 บาท รวมงบประมาณที่ใช้ในโครงการนี้ จำนวน 565,000 บาท (ห้าแสนหกหมื่นห้าพันบาท) และทุกภาคส่วนได้ร่วมบริจาคทรัพย์สนับสนุนโครงการ ส่วนผลการดำเนินการเชิงคุณภาพ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้จัดกิจกรรมทำบุญถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นักเรียนได้รับบ้านป็นน้ำใจอยู่อาศัย มีขวัญกำลังใจในการเรียน และสามารถลดความเหลื่อมล้ำด้านปัจจัยการดำรงชีวิต และแก้ปัญหาหนักเรียนด้อยโอกาส

1.2.2 โครงการจักรยานเพื่อการศึกษา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีผลการดำเนินการเชิงปริมาณ พบว่า โรงเรียนในสังกัดจำนวน 231 โรงเรียน ได้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนในสังกัดได้รับจักรยาน คนละ 1 คัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,066 คัน ราคาคันละ 1,200 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,279,200 บาท (หนึ่งล้านสองแสนเจ็ดหมื่นเก้าพันสองร้อยบาท) และทุกภาคส่วนได้ร่วมบริจาคจักรยาน และบริจาคทรัพย์สนับสนุนโครงการ ผลการดำเนินการเชิงคุณภาพ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร นักเรียนที่ได้รับจักรยานเกิดความสะดวกสบายในการเดินทางไปโรงเรียน และนักเรียนที่ได้รับจักรยานมีขวัญกำลังใจในการเรียน

1.2.3 โครงการมอบทุนการศึกษาโดยการอุปถัมภ์ของหลวงปู่อุทัย อุทัย มีผลการดำเนินการเชิงปริมาณ พบว่า โรงเรียนในสังกัด จำนวน 231 โรงเรียน ได้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนได้รับทุนการศึกษาทุนละ 2,000 บาท โรงเรียนละ 1 ทุน จำนวน 231 คน หลวงปู่อุทัย อุทัย อุปถัมภ์ทุนการศึกษาให้กับนักเรียน จำนวนเงิน 462,000 บาท (สี่แสนหกหมื่นสองพันบาท) และผลการดำเนินการเชิงคุณภาพ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้รับความร่วมมือในการจัดหาทุนการศึกษาจากหลวงปู่อุทัย อุทัย และผู้มีจิตศรัทธา นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษามีขวัญกำลังใจในการเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษามีความสุข และสนับสนุนส่งเสริมบุตรหลานในการเรียน และแก้ปัญหาหนักเรียนด้อยโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำด้านปัจจัยการดำรงชีวิต

จากผลการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ประสบความสำเร็จทั้ง 3 โครงการสามารถแสดงถึงผลการพัฒนาคุณภาพในการบริหารและจัดการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลที่เกิดกับนักเรียน

- 1.1 ได้รับการส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ บ้าน จักรยาน หรือ ทุนการศึกษา
- 1.2 มีขวัญและกำลังใจ มีความสุขในการเรียนและดำรงชีวิต
- 1.3 ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

2. ผลที่เกิดกับบุคลากร

2.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้มีจิตศรัทธา มีความสุขในการทำบุญถวายเป็นพระราชกุศล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

2.2 ทุกภาคส่วนที่ร่วมบริจาค มีความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมสนับสนุนเด็กด้อยโอกาส

3. ผลที่เกิดกับโรงเรียน

3.1 การบริหารจัดการ นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสมีปัญหาลดน้อยลง

3.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 นักเรียนตั้งใจเรียน มีขวัญกำลังใจในการเรียน

4. ผลที่เกิดกับสังคม

4.1 ลดปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

4.2 มีความสุขเพิ่มขึ้น

4.3 ปัญหาทางสังคมต่างๆ อันเกี่ยวกับฐานะหรือความยากจนลดลง

4.4 บรรยากาศของผู้ให้และผู้รับเต็มไปด้วยความสุข

5. ผลที่เกิดกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.1 ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการกลุ่ม และบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีความสุข อิ่มบุญ และได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นสำนักงานแห่งการให้และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า

2.1 บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $S.D.=0.75$) ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้อุปถัมภ์และหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การดำเนินงานโครงการจรัญยานเพื่อการศึกษา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร อยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนมากขึ้น

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.87$) ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเป็นนักเรียนยากจน เรียนดี และด้อยโอกาสทางการเรียนจริง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้อุปถัมภ์และหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเพียงพอ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในโครงการสร้างบ้านน้ำใจ “คืนความสุขสู่ลูก สพฐ.” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50, S.D.=0.72$) ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ โครงการสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับนักเรียนที่ไม่มีที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ เป็นโครงการที่ดี ควรดำเนินการสร้างบ้านให้เด็กคนอื่นๆ ที่ยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัยอีก และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ระยะเวลาการดำเนินงานมีความเหมาะสม

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในโครงการจักรยานเพื่อการศึกษาเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54, S.D.=0.74$) ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ โครงการสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับนักเรียนที่ยากจนอยู่ห่างไกล และด้อยโอกาส รองลงมาคือ เป็นโครงการที่ดี ควรดำเนินการจัดหาให้เด็กคนอื่นๆ ที่ยากจน อยู่ห่างไกล และด้อยโอกาสอีก และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ จำนวนจักรยานที่จัดสรรมีความเหมาะสมและเพียงพอ

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในโครงการมอบทุนการศึกษาโดยการอุปถัมภ์ของหลวงปู่ท้ออุทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.74$) ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กระบวนการคัดเลือกนักเรียนรับทุนมีความเหมาะสม รองลงมาคือ นักเรียนที่รับทุนการศึกษาเห็นคุณค่าของเงินและนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ จำนวนทุนที่จัดสรรมีความเหมาะสมและเพียงพอในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า พบปัญหาจากการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึง ต้นสังกัดสนับสนุนงบประมาณน้อย ทุนการศึกษาที่จัดสรรให้ไม่ทั่วถึง จักรยานที่จัดสรรให้ต่อโรงเรียนน้อยเกินไป ความร่วมมือในการระดมงบประมาณมีน้อย จำนวนบ้านที่จัดสรรให้มีน้อยเกินไป และระยะเวลาในการดำเนินงานกระชั้นชิดเกินไป ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ควรระดมงบประมาณสนับสนุนโครงการมากกว่านี้ ควรจัดสรรบ้านให้นักเรียนมากกว่านี้ ควรจัดสรรจักรยานตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน ควรประชาสัมพันธ์โครงการไปยังบริษัทห้างร้านต่างๆ ทั่วประเทศ และควรมีวิธีการมอบทุนการศึกษาตามฐานะและพฤติกรรมของนักเรียนจากสภาพจริง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการรายงานไปใช้

1.1 การดำเนินงานในกิจกรรมใดๆ ก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนการบริหารจัดการให้ดี และการบริหารจัดการที่มุ่งสู่ความสำเร็จของแต่ละสถานที่ที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทและสภาพของพื้นที่ที่จะดำเนินงาน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินโครงการหรือนโยบายทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาสโดยตรง เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานทุกชั้นตอนควรใช้ความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเบี่ยงเบนหรือความไม่เที่ยงตรง เพราะจะทำให้การสรุปรายงานผลไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการรายงานครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

2.2 ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมปัจจัยพื้นฐานโดยใช้รูปแบบการประเมินการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM)